

Životní příběh Ježíše z Nazareta se řadí do této linie očekávání spásy, ba co více, je jejím završením...

Pojem osvobození, zdá se, vysvětluje vnitřní touhu člověka konkrétněji a dynamičtější než pojem spása. Mnozí křesťané se proto snažili reinterpretovat v tomto duchu biblické poselství. Musíme dodat, že ne bezdůvodně, protože spá-sa, kterou přináší Ježíš, vyžaduje a obsahuje kromě duchovního osvobození od hříchu, zákona a smrti také osvobození od hladu, nemoci, nouze a nespravedlnosti.

Církev se přesto nemůže spokojit pouze se slovem *osvobození* pro vyjádření celé naděje na spásu, jíž je nositelkou. Musíme se tedy snažit najít nové slovo, které by bylo stejně obsažné jako pojem spása, ale méně vyčerpané užíváním; které by bylo podobně dynamické jako pojem osvobození, ale méně oborově závislé a dvojznačné.

Takové slovo existuje a můžeme ho nalézt dokonce v Bibli, ba co více – v Bibli patří mezi nej-užívanější. Evangelista tento výraz klade vždycky tam, kde jiní autoři používají obvykle pojem spása; jedná se o slovo „život“! Život se vztahuje ke spáse podobně, jako se konkrétní vztahuje k abstraktnímu a pravdivé k pravdě samotné. Všechno, o co Bůh ve vztahu k člověku usiluje, je obsaženo ve slově život: Já jsem živý, praví Pán; nechci smrt, ale život (srov. Ez 33,11); svatý Irenej napsal, že Boží slávou je živý člověk. Když se na věc podíváme z hlediska samotného člověka, sotva nalezneme něco účinnějšího, čím oslovit jeho srdce než právě slovem život. Co jiného chce člověk než právě plnost života; od čeho jiného touží být vysvobozen než z toho, co usmrcuje život, tedy od nouze a nutnosti, bolesti, hříchu a smrti? A právě Ježíš se představuje jako ten, kdo chce a může darovat člověku život: „Přišel jsem, aby (ovce) měly život a měly ho v hojnosti“ (Jan 10,10). Jeho tělo, jeho celé bytí je plně zacíleno „k životu světa“, k tomu, aby svět měl život (srov. Jan 6,52).

Život, o kterém zde mluvíme, nachází sice své nejvyšší naplnění ve sféře Ducha, ale není odloučen od biologického, psychického a sociálního života člověka. Kristus rozmnožuje chléb pro život těla, a potom dává své tělo za život duše. Tímto životem je míněn věčný život, jenž nabízí odpověď na nepotlačitelnou touhu člověka, kterému nestačí – jak říkal svatý Augustin – „žít dobře“, protože chce „žít věčně“. „A to je příslibení, které nám on slíbil: věčný život“ (1 Jan 2,25). Měli bychom opětovně odkrýt sílu této zvěsti pro dnešního člověka, jenž po ní dychtí. Naše soudobá společnost je ohrožena smrtonosnými zárodky, a to počínaje prostředím ohroženým biologickou smrtí až k vůli zemřít, která se dá rozpoznat například v praxi umělých potratů nebo šíření násilí. Účinnost a důležitost spásy, kterou zvěstují křesťané, se v dnešní době poměřuje právě tímto metrem, tedy schopností postavit se proti logice smrti ve jménu Ježíše Krista, Božího Syna a Spasitele, jenž světu daroval svůj vlastní život.

Raniero Cantalamessa – Slovo a život

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Felix Porsch – Evangelium sv. Jana – Malý stuttgartský komentář; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz; Misál na každý den liturgického roku

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.
Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

Další texty v týdnu

Po: Nm 24,2-7.15-17a; Mt 21,23-27

Út: Sof 3,1-2.9-13; Mt 21,28-32

St: Gn 49,1a.2.8-10; Mt 1,1-17

Čt: Jer 23,5-8; Mt 1,18-24; Iz 54,1-10; Lk 7,24-30

Pá: Sd 13,2-7.24-25a; Lk 1,5-25

So: Iz 7,10-14; Lk 1,26-38

3. neděle adventní – cyklus B

14 prosince 2014

⁶Byl člověk poslaný od Boha, jmenoval se Jan. ⁷Přišel jako svědek, aby svědčil o světle, aby všichni uvěřili skrze něho. ⁸On sám nebyl tím světlem, jen měl svědčit o tom světle. ¹⁹Toto je Janovo svědectví, když k němu židé z Jeruzaléma poslali kněze a levity, aby se ho otázali: „Kdo jsi?“ ²⁰Vyznal to a nezapřel. Vyznal: „Já nejsem Mesiáš.“ ²¹Zeptali se ho: „Co tedy jsi? Eliáš?“ Řekl: „Nejsem.“ „Jsi ten Prorok?“ Odpověděl: „Ne.“ ²²Řekli mu tedy: „Kdo jsi? Ať můžeme dát odpověď těm, kdo nás poslali. Co říkáš sám o sobě?“ ²³Řekl: „Já jsem hlas volajícího na poušti: ‚Vyrovnejte cestu Pánu‘, jak řekl prorok Izaiáš.“ ²⁴Někteří z poslů byli farizeové. ²⁵Ti se ho zeptali: „Proč tedy křtíš, když nejsi ani Mesiáš, ani Eliáš, ani ten Prorok?“ ²⁶Jan jim řekl: „Já křtím vodou. Mezi vámi stojí ten, koho vy neznáte; ²⁷ten, který má přijít po mně; jemu nejsem hoden rozvázat řemínek u opánku.“ ²⁸To se stalo v Betánii na druhé straně Jordánu, kde Jan křtil.
Jan 1,6-8.19-28

Úvod k meditaci

Malíř, který chce vytvořit co nejvěrnější portrét nějakého člověka, musí udělat toto: Postaví si takového člověka do neoptimálnějšího světla. Nejprve dlouze a často pouze pozoruje tvář toho člověka, aby si uvědomil jeho podstatné, základní rysy. Pak pracuje a stále opravuje svůj malovaný obraz, aby odpovídal víc a lépe skutečnosti... Optimální světlo, v němž můžeme vidět Pána Ježíše, je světlo evangelia. V pokoji a tichu se díváme na Krista, studujeme srdcem, s novým a novým zanícením jeho ctnosti, jeho jednání.

Výklad biblického textu

Kontext: Janovo evangelium začíná slavnostní předmlouvou (Jan 1,1-18). Dříve než evangelista Jan uvede jméno Ježíše Krista (Jan 1,17), zabývá se jeho původem, jeho vztahem k Bohu (Jan 1,1-13) a popisuje jeho význam (Jan 1,14-18). V předmluvě se vyskytují tři vlastní jména: Jan Křtitel (Jan 1,6.8.15), Mojžíš (Jan 1,17) a Ježíš (Jan 1,17). Tato tři jména spojují výpovědi v předmluvě se třemi historickými postavami. Jan Křtitel přišel, aby jako svědek vydal svědectví o světle. Skrze Mojžíše byl dán Zákon. V Ježíšovi se zjevila milost a pravda.

6Byl člověk poslaný od Boha, jmenoval se Jan: Ježíše předchází Jan Křtitel. Janovo evangelium potvrzuje, že Jan křtil, avšak nikdy ho nenazývá titulem Křtitel. Jeho úkolem je seznámit Izraele s Ježíšem (Jan 1,31).

7Přišel jako svědek, aby svědčil o světle, aby všichni uvěřili skrze něho. 8On sám nebyl tím světlem, jen měl svědčit o tom světle. Janův úkol – vydávat svědectví o Ježíšovi – je tak důležitý, že se o něm Jan zmiňuje ve verši 7, 8 a 15. Podle Janova evangelia by se tedy měl jmenovat „Jan Svědek“. Východní církve jej nazývá „Jan Předchůdce“. Člověk nepotřebuje svědectví, má-li poznat skutečnost, která je kdykoli dostupná. Exis-

1. čtení:
Iz 61,1-2a.10-11
2. čtení:
1 Sol 5,16-24
Evangelium:

Jan 1,6-8.19-28

Srovnání:

Mt 3,1-6; Mk 1,4-6;
Lk 3,1-3; Mk 1,7-8;
Mt 3,1-6; Mk 1,2-6;
Lk 3,1-6; Mal 3,23;
Dt 18,15; Iz 40,3;
Mt 3,11-12;
Mk 1,7-8;
Lk 3,15-18; Sk 13,25

tují však skutečnosti, které mají úzký vztah k určitému místu, k určité době, nebo které jsou skryté a které je obtížné zjistit. Jsou tedy málo dostupné. Chceme-li o nich být spolehlivě informováni, jsme odkázáni na důvěryhodné svědky, na osoby, které zažily událost, nebo kterým byl umožněn přístup k tomu, co je skryté a tajemné.

Je paradoxní, že právě světlo potřebuje svědka. Světlo je třeba nejprve objevit, podobně jako skrytý poklad. Jestliže je objeveno, pak zazáří a odhaluje pravou skutečnost všeho. Pro Ježíše je příznačné, že jeho pravé bytí není dostupné jednoduše běžným povrchním a libovolným způsobem. Nevnučuje se, nepřepadá a nikoho nenutí. Vždy je možné vyhnout se mu a nebrat na něho ohled. Je světlem, které vyžaduje od člověka svobodné rozhodnutí. Kvůli své skrytosti je toto světlo odkázáno na svědky. Jan je jeho prvním svědkem. Odhaluje jeho existenci a činí ho viditelným.

19 Toto je Janovo svědectví, když k němu židé z Jeruzaléma poslali kněze a levity, aby se ho otázali: „Kdo jsi?“: Jan vzbuzuje rozruch udílením křtu. Jeho činnost byla tak neobvyklá a pro něho natolik příznačná, že byl označen za Křtitele nejen u Matouše, Marka a Lukáše, ale také židovským spisovatelem Josefem Flaviem.

20 Vyznal to a nezapřel. Vyznal: „Já nejsem Mesiáš“: Jan nejprve konstatuje, kým není. Na to se sice netázali ti, kteří za ním přišli. On však sám předem zdůrazňuje zcela jasně: „Já nejsem Mesiáš“. Jan zároveň vylučuje, že by byl někým, kdo měl samostatný a nezávislý úkol. Se stejnou rozhodností pak říká, kým skutečně je. Jeho působení má sice pouze přípravný charakter, nicméně je naprosto závazné, protože je stanoveno Bohem a předpovězeno v Písmu. Jeho úkolem je ohlašovat Pánův příchod. Vyzývá tedy k přípravě na jeho příchod. O Hlásaném poskytuje pouze dva údaje. Ten, který má přijít, má takovou důstojnost, že Jan není hoden, aby mu vykonal i tu nejnižší otrockou službu. Skrytost a důstojnost jej budou nadále charakterizovat. Je tajemně zářícím světlem a zároveň jediným pravým světlem.

K tématu

Nemůžeme být Božími posly, pokud sami jako první nezakoušíme radost z toho, že nás Pán těší a má rád. Dochází k tomu zejména, když nasloucháme Jeho Slovu, evangeliu, které máme nosit s sebou. Na to nezapomínat! Evangelium v kapse či v tašce, abychom jej neustále mohli číst. A to nám dodá útěchu, když se mlčky modlíme v Jeho přítomnosti, když se s Ním setkáváme v eucharistii nebo ve svátosti odpuštění. To všechno nás těší. Dnes je zapotřebí lidí, kteří dosvědčují milosrdenství a něhu Pána, který otrásá rezignovanými, oživuje sklíčené a rozněcuje oheň naděje. Pán rozněcuje oheň naděje! Nikoli my. Mnohé situace žádají naše útěšné svědectví, abychom byli lidmi, kteří se radují a těší. Myslím na ty, kteří jsou stíženi utrpením, nespravedlností a útlakem; na ty, kdo jsou otroky peněz, moci, úspěchu a zesvětštění. Ubožáci! Mají líčené útěchy, nikoli opravdovou útěchu od Pána!

Všichni jsme povoláni těšit své bratry, dosvědčovat, že jedině Bůh může odstranit příčiny existenciálních a duchovních dramát. On může. Je mocný! (...) On zboří přehradu zla, vyplní mezery našich opominutí, srovná pahorky pýchy a samolibosti a otevře cestu k setkání s Ním. Je pozoruhodné, že máme častokrát strach z útěchy, z toho, že budeme potěšeni. Ba dokonce se cítíme bezpečnější ve smutku a bezútěšnosti. Víte proč? Protože ve smutku si připadáme takřka jako protagonisté, zatímco v útěše je protagonistou Duch svatý! On nás těší, On nám dodává odvalu vyjít z nás samých. On nás přivádí ke zdroji každé opravdové útěchy, tedy k Otci. A to je konverze. Nechte se, prosím vás, těšit od Pána! Nechte se těšit od Pána!

z promluvy papeže Františka 7. 12. 2014

Život začíná ve čtyřiceti

Dříve se místo výrazu „krize středního věku“ užíval výraz „krize ve čtyřiceti“. Už jsme uvedli, že k této krizi dochází mezi pětaticátým a pětadesátým rokem a nejsilnější bývá obvykle (ale ne vždycky) mezi čtyřiceti a padesáti lety. Ne náhodou se říká: „Život začíná ve čtyřiceti.“ Proč ve čtyřiceti? Číslovka čtyřicet je symbolická. Znamená zkoušku a zároveň nový začátek. v Bibli se často objevuje na počátku nové kapitoly dějin spásy. Noe strávil v arše během potopy čtyřicet dní (Gn 7,4). Eliáš šel čtyřicet dní a čtyřicet nocí, než dorazil na horu Choreb a zahájil své veřejné působení. Když Mojžíš uprchl do Midjanské pouště, odkud ho pak povolal Bůh, bylo mu čtyřicet let. Po čtyřicet dní se Goliáš předváděl před izraelity a provokoval Davida. Izraelité bloudili pouští čtyřicet let. Izákovi bylo čtyřicet, když se oženil s Rebekou. Číslo čtyřicet má významné místo nejen ve starém, ale i v novém zákoně. než Ježíš zahájil své veřejné působení, postil se čtyřicet dní na poušti a byl tam pokoušen od ďábla. Čtyřicet dní trvá i náš liturgický půst před velikonočními svátky. Čtyřicítka vždy znamená čas zkoušky a začátek něčeho nového. Zkouškou a pokusem je třeba projít, protože jsou předzvěstí nového povolání.

Zažili to i učedníci na cestě do Emauz. Prošli těžkou zkouškou a na jejím konci poznali při lámání chleba Ježíše, o němž byli přesvědčeni, že zemřel. Teprve pak se mohli vrátit do Jeruzaléma a zahájit své nové poslání. „Ještě tu hodinu se vydali na cestu a vrátili se do Jeruzaléma“ (Lk 24,33).

Čas zvnitřnění

Ve věku kolem čtyřiceti let má člověk začít realizovat své bytostné já (Jung). dostali jsme se na vrchol, vidíme na všechny strany, ale moc pohodlné místo to není. Pod námi je svah, který jsme zdárně zdolali, avšak při výstupu jsme si o sobě vytvořili značně idealizovanou představu. Z druhé strany hory zní volání vybízející nás k sestupu do vlastního nitra. své kamenné srdce máme vyměnit za srdce z masa. Právě tím se cesta do hlubin srdce završuje.

André Daigneault – Krize jako šance

Dnešní liturgie nám nabízí příležitost doplnit a rozšířit poznání toho, „který má přijít“, o němž jsme začali hovořit minulou neděli. K titulům „Kristus“ a „Boží Syn“, jejichž prostřednictvím nám evangelista Marek představoval předchozí týden bytí a osobu Ježíše, přidáme dnes titul „Spasitel“, který vypovídá o jeho jednání, tedy o spáse. Celé Ježíšovo jméno tak zní: „Ježíš Kristus, Boží Syn a Spasitel“.

Jestliže se i my chceme stát *svědky* spásy podobně jako Jan Křtitel, musíme po spáse nejdříve toužit, tak jak o ni usilovali proroci, poznávat ji a zakoušet všechna její bohatství. Především se ale musíme naučit poznávat pramen, ze kterého vyvěrá – Ježíše Krista, Božího Syna a Spasitele.

Existují dva možné způsoby hovorů o spáse: první vychází z Boží strany, čili ze samotné nabídky spásy, která sestupuje z výsosti; druhý způsob vychází od člověka, z očekávání spásy, která vystupuje zdola. Úvahy nás křesťanů musejí vycházet vždycky od toho prvního způsobu. Spása je pro nás na prvním místě Božím darem, jenž jsme zdarma dostali, a předchází a převyšuje všechna lidská očekávání; je něčím, co „oko nevidělo, co ucho neslyšelo, a nač člověk nikdy ani nepomyslí“ (1 Kor 2,9). Jedinou cestou, jak poznat spásu, je vyjít od samotného Spasitele, tedy od Ježíše.

O něco málo dříve, než se na scéně dějin objevil Ježíš, se izraelský národ představil v pohledu historie jako lids obrovským potenciálem očekávání. Všichni byli plni napětí, kdy Bůh konečně naplní a završí přísliby osvobození, pokoje, svobody, blahobytu a radosti, které zazněly ústy proroků v dávných dobách.